PADANGSCH
NIEUWS- EN ADVERTENTIE-BLAD.

1860. **ZATURDAG, 17 NOVEMBER.** **No. 46.**

Hoofd-Bureau te *Padang* bij *R. H. van Wijk Rzn.* Te *Batavia* bij *H. M. van Dorp.* Agent voor de Padangsche Bovenlanden *O. E. Hansen Jr.* te *Padang-Pandjang.*

Prijs per halfjaar voor PADANG . . . . *f* 7.50
,, ,, ,, ,, SUMATRA . . . . ,, 10,00
,, ,, ,, ,, JAVA . . . . ,, 12.50
,, ,, ,, ,, NEDERLAND . . . . . ,, 15,00

De prijs der Advertentien is *f* 1.— voor 10 woorden.
Bij herhaling betaalt men de helft.
Behalve het Zegel voor den Lande.
Brieven franco.

Padang den 16 November 1860.

In de afgeloopene week heeft alhier in de *artillerie kazerne* een *vreesselijke moord* plaats gehad. Een sedert kort gehuwde *boeginees* heeft zijne vrouw den schedel gekloofd. Als reden gaf men op dat zij haar *echtgenoot* niet *zeer getrouw was.*

— Ll. Zondag vernamen wij het overlijden van den Heer *Diepenhorst*, laatstelijk adst. resident van *Priaman*, naar men zegt, aan de gevolgen van een *dolle* hondsbeet. Het zoude wel noodig zijn *policie maatregelen* tegen dolle *honden* te nemen.

— In het *Hotel de Sumatra* is een *atap-werker* door het dak gevallen. Men vreest voor zijn leven.

— *Men* verzoekt *ons het volgende optenemen*:

SIBOGHA. De 1ste Luitenant der Infanterie J. KOK is den 3den dezer des avonds ten half negen ure, nadat hij avond appel gehouden had en in de wachtkamer bezig was het avond rapport te teekenen, door een inlandsch fuselier doodgeschoten. De kogel is de regter zijde ingedrongen, heeft twee ribben verbrijzeld en is, door de longen heen, de linker zijde uitgekomen. De oorzaak van deze wandaad is gelegen in wraakzucht wegens eene zeer ligte, welverdiende straf door den Lt. *KOK* dien inl. fuselier opgelegd en eene daarop gevolgde vermaning. De misdadiger heeft zich zelven dadelijk na de bedreven misdaad aangegeven.

— Naar wij vernemen heeft te *Loeboe-along* ook een moord plaats gehad.

Maandag den 12 November, had te Kaijoe Tanam een koelbloedige moord plaats. De posthouder aldaar per bendie van den passar komende, bragt de paardenjongen, een Boeginees, het paard naar den stal. Naauwelijks daar zijnde, komt een Javaan en stoot eene baijonnetlans in het hart van den niets kwaads vermoedenden Boeginees. Het bloed stroomde vreeselijk, doch de ongelukkige had nog de kracht om zijnen klewang uit te trekken, waarmede hij naar zijnen moordenaar sloeg. Hij raakte hem daarmede dwars over de hand, doordien de Javaan den slag afweerde. Nog vervolgde de Boeginees zijnen moordenaar circa 40 passen en viel toen dood ter aarde. De Javaan gaf daarop vrijwillig zijn wapen over aan den posthouder en stelde zich zelven in arrest. De reden van den moord moet, volgens den moordenaar, die grasjongen van den Posthouder was, zijn dat de Boeginees hem meermalen gezegd had. dat hij geen goed of niet genoeg gras bragt, dat hij geen ander middel wist om zich te wreken, en dat daarenboven het leven hem tot last was.

Fort van der Capellen. In de afgeloopene week had alhier een zeer felle brand plaats, welke ruim een 59tal huizen in de asch legde. Onder deze bevonden zich 7 van de 15 huizen der *Lara's hoofden*; de andere waren meestal kleinere huizen, waarin kleine handel gedreven werd. De brand ontstond op het midden van den dag, en had door eenen vrij sterken wind spoedig een dreigend aanzien. Waaraan de oorzaak van den brand is toe te schrijven, weet men niet met zekerheid, doch waarschijnlijk is het weder de onvoorzigtige wijze geweest, waarmede men met vuur omgaat. Voor zooverre men weet, heeft men geene menschen levens te betreuren, maar hebben eenige Inlanders zware brandwonden bekomen. De schade is op *f* 60,000 begroot.

Te Padang-Pandjang zijn de diefstallen tegenwoordig aan de orde van den dag. Bepaalden zij zich vroeger nog tot kleinere, een paar dagen geleden, waren een tweetal dieven des nachts in een bewoond huis gekomen en hebben er verscheidene laken kleedingstukken, een sabel en zilveren lepels, vorken en messen, alles ter waarde van cirka 600 gl, ontvreemd. Zoo de bedienden verzekeren, hebben zij de beide daders gezien, en beschreven zelfs hunne kleeding, maar zij waren niet in staat hen te volgen. Of zij welligt de slapenden eerst bedwelmd hebben, weet men niet; evenmin op welke wijze de dieven in huis zijn gekomen. Bij hun vertrek moeten zij de knoppen der deur verwrongen hebben.

NIEUWSTIJDINGEN

Berigten van Banjermassing ontvangen, dd. 26 September jl. luiden als volgt.

Van het resultaat der expeditie naar Amonthaij is alhier nog weinig nieuws bekend, alleen dat er eene benting ingenomen is, waarbij van onzen kant 4 personen geblesseerd zijn, waaronder een Banjerees, die de onzen als tolk volgde.

— Het fort, waarin zich de Lnt. van der Wijck bevindt is geheel ingesloten, en zou men gedurende een geheelen dag, in de rigting van zijne versterking, een hevig kanon en geweervuur vernomen hebben. De kapt. Eichelberg is met zijne manschappen derwaarts vertrokken, om hem te ontzetten.

De 1ste Lt. Strengnart is van zijne wonde genezen en als kommandant naar Marabanan vertrokken, alwaar hij den kapt. Beekman heeft afgelost. De 1ste Lt. de Coenens is inmiddels naar Amawang vertrokken. De 2de Lt. de Brauw is met 52 bajonetten naar Madang gezonden om eene benting in te nemen, aldaar heeft hij zich moedig gedragen en is bij de bestorming met 16 flankeurs door kogels getroffen gevallen, gelukkig is zijne in de zijde bekomene wonde, niet gevaarlijk; behalve de sergeant Kleijn, is ook de gedecoreerde flankeur Verkest gevaarlijk gewond. Het scheen dat de inlandsche soldaten bij die gelegenheid niet vooruit wilden, waarom zij dan ook voor een krijgsraad zullen komen. Op dit berigt is de kapitein Koch met eene sterkte van 125 man en eene 3 ponder batterij derwaarts opgerukt, waarbij de 1e Lt. de Coenens, Boers en de dd. officier de Ruessij waren,

doch zijn met een' gewonde moeten terugtrekken, daarop heeft eene derde togt derwaarts plaats gehad, met het ongelukkig gevolg, dat de kapt. Koch sneuvelde en de Lt. Verspijck en een dertigtal manschappen geblesseerd werden en wederom moesten terugtrekken. Thans is de majoor Schuak derwaarts getrokken met de kapts. Graas, Brands, de Lts. Brinkgreve, Engelhard en Hamming, benevens eene sterkte van plus minus 200 man.

Na eenen gelukkigen afloop van dezen togt, zal de Majoor Schuak naar Batoe Mandie vertrekken, dat weder door de muitelingen zeer versterkt is. Dat de officier van gezondheid Stamler door den vijand is vermoord is zeker, doch bijzonderheden hiervan zijn nog niet bekend. Martapoera is tweemaal aangevallen, doch de vijand geheel verslagen, de kapt. Ravallet en de 1e Lt. Boers zijn derwaarts geweest en hebben, na eenige muitelingen opgehangen te hebben, alles in den omtrek verbrand.

Op eene patrouille bij Amonthaij heeft men het verlies te betreuren van den Lt. van Emden, door de muitelingen in eene kampong aangevallen, is hij met 5 lanssteken afgemaakt, ook zijn bij die gelegenheid nog 3 soldaten gesneuveld en 6 geblesseerd.

Te Panteij Hambawang heeft men berigt ontvangen, dat de benting zal aangevallen worden, en zegt men dat er aldaar 710,000 randjoes zijn geplant.

Pattoekoenan is door de muitelingen in den asch gelegd en den Kjai aldaar vermoord.

De dd. officier de Ruessij heeft een schrampschot op het voorhoofd en de Ltn. Hoijel is van zijne wond hersteld.

De majoor Koch is van zijnen togt naar Amontheij teruggekeerd.— De muzijk van het 13e Bataillon, schijnt op Banjermassing, bijzonder te bevallen.

GEMENGDE BERIGTEN.

Als een aardig staaltje der werking van het Reglement op 's Lands drukkerij noemt men ons een ambtenaar uit den Oosthoek, die bij zijn hoofd-betrekking van assistentresident nog drie onbezoldigde bijbaantjens waarneemt (als Ontvanger der ink. en uitg. regten; President van den landraad; en Havenmeester), en in iedere dier functien een Javasche Courant en een Staatsblad ontvangt, waarvoor hij dus *f* 116. 's jaars in 's Lands kas moet storten; terwijl het geheel bedrag der gelden hem toegestaan voor schrijfbehoeften slechts is *f* 115. 's jaars! Die ambtenaar zal, als hij zijn 4 couranten en 4 staatsbladen ontvangt, ook wel eens uitroepen wat het kind zeide toen het den eersten dag van school kwam: »Kost dit nog geld?"— Het *Journal des Débats* bevat een uitvoerigen brief van den heer Lenormant, die uit den Libanon is teruggekeerd en aldaar den staat van zaken met eigen oogen heeft nagegaan. De schrijver zegt dat de plaats gehad hebbende gruwelen alleen aan de Turksche regering moeten geweten worden; want de soort van onafhankelijkheid, waarin de Christenen in Syrie verkeeren, willende vernietigen, om aldus haar eigen gezag te bevestigen, heeft zij hetgeen men thans in Syrie zag gebeuren, reeds voorlang voorbereid. Zij heeft gebruik gemaakt van de spreuk: *divide ut imperes*, zich voornemende om na de slagting der Christenen door de Drusen, ook deze laatsten meer aan haar gezag te onderwerpen, en daartoe eene militaire expeditie te bezigen.— Zoo wij wel onderrigt zijn, heeft de dezer dagen te Malang overleden Adjudant onderofficier, dd. 2e Luitenant der Artillerie *Zwarts*, bij uitersten wil beschikt, dat zijne nalatenschap, plus minus *f* 200 bedragende, zou bestemd worden ter ondersteuning van het onlangs bij Arnhem opgerigte *Invaliden-huis voor Indische militairen*.— In den avond van den 6den dezer heeft op den Offenbacher spoorweg eene botsing van twee treinen plaats gehad, ten gevolge waarvan een aantal personen, sommigen gevaarlijk, werden gekwetst. Eene vrouw verloor door dit ongeluk het leven.— Generaal Wyndham, een dapper officier, die zich onder anderen in den slag van Waterloo heeft onderscheiden, is in 70 jarigen leeftijd overleden.— Garibaldi heeft zekeren kapitein Styles, die vroeger als officier der Engelsche garde in de Krim heeft gestreden, en thans in dienst van den dictator van Sicilie is, naar Engeland gezonden, met het doel aldaar vrijwilligers aan te werven; hij heeft verder een brief in den *Times* doen plaatsen, waarin hij kapitein Styles tot die aanwervingen magtigt.— De keizer van Rusland heeft eene ukase uitgevaardigd, waarbij de vreemdelingen in Rusland op denzelfden voet als de inboorlingen toegelaten worden tot uitoefening der verschillende takken van handel en nijverheid. De vreemdelingen zullen er tevens eigendommen mogen koopen, terwijl nog andere beperkingen ten hunnen aanzien opgeheven worden. Die concessien zijn echter niet van toepassing op de vreemde Israelieten.— De grootvorstin Anna Feodorowna van Rusland, geboren prinses van Saxe Coburg en Gotha, oudste zuster van koning Leopold, is op haar buitenverblijf *Elfenau* bij Bern overleden. Zij woonde daar sedert dertig jaren. De prinses was geboren den 23 Sept. 1781 en in Febr. 1796 gehuwd met den grootherlog Constantijn van Rusland, broeder van keizer Alexander. Den 20 Maart 1820 werd dit huwelijk door echtscheiding ontbonden.— Nopens den graanoogst luiden uit de Rijnstreken de berigten vrij gunstig. Minder is dit ten aanzien van de wijngaarden het geval, die groote behoefte aan warm en droog weêr hebben, om een goed gewas te leveren. Daarentegen buigen zich de ooftboomen onder den last van hunne vruchten, die zelfs in kwaliteit weinig te wenschen overlaten.— Voor het monument, dat ter eere van Arndt te Bonn zal worden opgerigt, is reeds eene som van 33000 daalders bijeengebragt. Niet minder groot is de deelneming en ondersteuning, welke het Germaansche museum vindt. Bijna alle Duitsche vorsten dragen mild bij, om deze nationale stichting te helpen vergrooten en verfraaijen.— Uit Wiesbaden wordt medegedeeld, dat prinses Albert van Schwarzburg-Rudolstadt, die reeds sedert langeren tijd aanvallen van droefgeestigheid had, zich sedert kort in het krankzinnigenhuis te Eichberg bevindt.— Behalve het wets-ontwerp betreffende de gemengde huwelijken, dat met eene groote meerderheid door de Badensche tweede kamer is aangenomen, heeft het ontwerp van wet aangaande de godsdienstige opvoeding der kinderen, aanleiding tot levendige discussien gegeven. Dit ontwerp gaat uit van het grondbeginsel, dat deze belangrijke taak zonder eenige beperking aan ieder vader als hoofd der familie moet worden opgedragen. Na levendige discussien, werd dit ontwerp met algemeene stemmen aangenomen.

Ingezonden stukken.

MAATSCHAPPIJ TOT NUT VAN 'T ALGEMEEN TER SUMATRA'S WESTKUST.

Bij eene op den 22 Julij 1857 gehoudene vergadering van vele menschlievende mannen, kwam de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen ter Sumatra's Westkust tot stand, en werd een reglement voor hare werkzaamheden en verpligtingen aangenomen en gearresteerd.

Reeds den 22 Augustus daarop volgende mogt de Maatschappij zich verheugen eenen beschermheer in den Hoog EdelGest Heer J. VAN SWIETEN, Generaal Majoor Civiel en Militair Gouv. ter S. W. k. ridder der beide Nederl: Orden te Padang te hebben, door wiens hooge tusschenkomst den Gouverneur Generaal van Nederl: Indie een exemplaar van dat reglement werd aangeboden, met het nederig verzoek deze Maatschappij wel te willen bevestigen en te vergunnen haren werkkring te openen.

Bij Gouvernements besluit 9 Julij 1858 Nº 28 werd dan ook de Maatschappij als zedelijk ligchaam erkend en toegelaten, Van af de maand Julij 1857 werd er eene contributie ten behoeve der Maatschappij van het Nut van Algemeen geheven, ten bedrage van één gulden 'smaands per contribuant; Op dat tijdstip telde de Maatschappij vier & zestig contribeurende leden.

Het bestuur bestond uit zeven leden, waarvan één president, één Secretaris en één penningmeester waren, allen gekozen bij meerderheid van stemmen.

Al aanstonds was het te voorzien, dat de Maatschappij met bijna onoverkomelijke moeijelijkheden te kampen zou hebben.

De voorstellen aan de Maatschappij aangeboden, waren meestallen van dien aard, dat zij of verre weg de middelen der Maatschappij overschreden, of te hooge vlugt namen zoodat er voorloopig geen nut door gesticht kon worden.

Aanhoudend ging het bestuur voort zijne vergaderingen te beleggen; ten einde zoo spoedig mogelijk den leden een of ander nuttig uitvloeisel dier werkzaamheden te kunnen aanbieden.

Intusschen bleef de toestemming van 't hooge bestuur uit, en de directie vermeende niet bij magte te zijn, iets te doen, alvorens zij in het bezit dier vergunning gesteld was.

Zoo nam het jaar 1857 een einde zonder iets degelijks tot stand gebragt te hebben.

Ook in het jaar 1858 was het nog treuriger gesteld: twee der bestuurders namen hun ontslag; twee anderen werden naar elders overgeplaatst, terwijl een vijfde door ongesteldheid verhinderd werd aan de werkzaamheden deel te nemen.

Intusschen waren de meeste contribuerende leden, het zij door mutatie, het zij door een ongegrond misnoegen afgetreden, zoodat men genoodzaakt was het heffen der contributie te staken.

President, Secretaris en Penningmeester stonden eindelijk zonder leden, aan het hoofd eener Maatschappij, waarvan men zoo veel goeds verwacht had.

In dat zelfde jaar ontviel haar haren beschermheer, die den 27 Sept: 1858 die waardigheid nederlegde. — Dit was de grootste schade, die de maatschappij onderging.

De Sijmpathie voor de edele zaak ging allengs verloren; het gedeeltelijk bestuur, vond geene mede werking en staakte voorloopig zijne werkzaamheden op hoop van betere tijden.

Zoo stond de staat van zaken der Maatschappij bij 't einde van 1858, en bleef in 1859 in denzelfden toestand; zoo staat zij ook thans nog; alleen met dit onderscheidt, dat zij ook haren President verloor, wiens hooge Maatschappelijke werkkring hem naar elders riep.

Slechts de Secretaris en Penningmeester bestaan: — Beide zijn in het bezit van de ducomenten, der Maatschappij Beide uiten den wensch een einde aan hunne onaangename positie te maken; door ontbinding der Maatschappij en zullen eerlang in eene algemeene vergadering in dien geest een voorstel uitbrengen; ten zij zich meerdere bijval voor de goede zaak openbare en een nieuw bestuur optrede, dat gelukkiger in zijne pogingen slaagt.

Padang November 1860.

De secretaris der Maatschappij tot nut van het algemeen ter Sumatra's westkust.

J. J. de WEIJER.

Aan het Padangsch
Nieuws en Advertentieblad.

Geachte Redacteur!

Ondanks het stukje over het MILITAIR LIEFHEBBERIJ TOONEEL ons medegedeeld in uw blad No. 45 neem ik de vrijheid U nog het onderstaande ter plaatsing aantebieden, waarmede U MIJ, en *vele mijner medeburgers* zeker een groot genoegen zult doen.

PADANG, 14 November 1860.

Ruim drie jaren waren we hier verstoken van eenige tooneelvertooning, *die zooveel toebrengt tot afwisseling van het* monotone *eener stille plaats, waaronder ik gerust* PADANG *mag rangschikken: slechts de aankomst der* mailtijdingen *brengt hierin, eenige verandering, die trouwens al zeer kort duurt, en ik zonder schroom mag beweren, dat het twee derde gedeelte eener maand volkomen aan elkander gelijk is.*

Hierin zou nu toch eens eene verandering gebragt worden, waarop we reeds voorbereid werden door het BIJVOEGSEL *van uw* geëerd blad No. 48 *dit toch deelde ons het programma mede van eene* eerste voorstelling *van het MILITAIR LIEFHEBBERIJ TOONEEL* alhier.

De avond van den 6 November viel, en naauwelijks zeven ure geslagen of eene groote schare spoedde zich komediewaarts, beducht geen plaats te zullen vinden in het vrij ruime lokaal, eerst kortelings voor dit doel opgebouwd; en in waarheid 't was zaak ook; menig plaatsje werd dien avond benijd; menig vermoeid been te huis gebragt.

Ik was bijna een van de eersten, die het smaakvolle frissche, zoo goed gedrapeerde gebouw binnen trad en had dus de gelegenheid eens alles minutieux op te nemen: de uitmuntende verlichting stelde mij hier bijzonder toe in staat. — Vergun mij dat ik in eenige details treed, niet zoo zeer voor ons, dan wel voor hen, die eenmaal zich tot Padangsch ingezetenen rekenden en naar elders vertrokken zijn.

Het lokaal is in twee groote afdeelingen verdeeld; waarvan het laagste wel het parterre zou genoemd mogen worden; het daaraan grenzende deel verheft sich amphitheatersgewijze, waar boven eene gallerij is aangebragt, dien avond der Maleische schoonen gereserveerd.

Eene vrij goede zitplaats is er voor het Orchest daargesteld; wel niet al te ruim; doch voldoende voor 't oogenblik: de eenige aanmerking, die men op het lokaal zou mogen maken, is: dat het te bejammeren valt, het gebouw niet een paar gebinten grooter werd gemaakt; hierdoor zou er wat meer ruimte, voor 't orchest; en voor de verschillende rangen geweest zijn, die wel noodig was, als men weet, dat er bij de 800 menschen op dien avond t zamen waren.

Een blik werpende op het scherm, *met zijne* comische, soldateske *figuren ontstemde m ij dit eerst; doch spoedig week die onaangename indruk toen ik daarboven de welgelijkende beeldtenis van den* grooten *MICHIELS, van den grooten man aanschouwde, die aan vel hooggewaardeerde hoedanigheden, ook scherts en boert wist te paren; van den grooten man wiens daden ons het bezit dezer kust verzekerde.*

— Doch gaan wij verder:

Ten acht uren was de zaal als opgepropt; geen rang hiervan uitgesloten; geen enkel plaatsje bleef vacant, bijna niet om te staan: slechts op den voorsten rei waren de zitplaatsen voor den Gouverneur en Hoogdeszelfs familie, nog onbezet; dit duurde echter niet lang; ZHEGestrenge verscheen en werd met ons dierbaar «VOLKSLIED" *verwelkomd.*

Nu volgde de geannonceerde Ouverture de l'Opera Comique *JEAN DE PARIS.*

Eene aangename stilte stelde ons in staat de voortreffelijke Orchest-muzijk, zamengesteld uit het muzijk-corps van het 17e *bataillon naar waarde te schatten: het Orchest verwierf nieuwe laauweren, zoo in dit, als de volgende stukken, dien avond uitgevoerd.*

Dank zij hiervoor in 't bijzonder toegebragt aan den kapelmeester WIECHERIDES; eene algemeene toejuiching was zijn deel!

Nu ging 't scherm op. Wie stemt er niet met ons in toe, dat het lieve, kleine tooneel zooveel netheid, zooveel smaak vertoonde, als men maar zelden bij liefhebberij tooneelen kan opmerken.

Had de decoratie schilder ons reeds buiten het tooneel in het lokaal voor zich gestemd, daar binnen verwierf hij onzen bijzonderen lof: de kamer toch waarin het blijspel DE VERSTROOIDEN, gespeeld werd, voldeed ten zeerste; overal eenvoudigen netten smaak; overal harmonie. Nog zie ik met genoegen CHARLOTTE en KAREL daarin ronddwalen en de gepensioneerde Vaders, hunne verstrooidheid aan den dag leggen; de ferme houding van den majoor en het eigenaardige spel van den kapitein MENGKOORN verdienden ten volle onze toejuiching.

Het scherm viel en het Orchest vergastte ons op eene FEESTMARSCH.

HET LANDHUIS AAN DEN GROOTEN WEG, het 2e stukje biedt, wat het decoratief betreft, oneindig meer verscheidenheid aan; dat vergezigt, die beek met hare cascade, die lanen, dat prieeltje: 't was een fraai ensemble; het leverde een vrolijk levendig gezigt op. Het COLORIET had hier wat levendiger kunnen zijn; het was een zomerdag, en nog wel een van die heldere dagen, waarin de alang-alang *geel wordt; de bladeren de meeste nuances vertoonen. Vraag het anders AETJE maar eens; zij zal U zeggen: geen schooner* Julij zon, *aanschouwde ooit eene waschvrouw!*

Ook in het derde stukje: DE TWEE VLAKKEN OF HET DORP IN OPSCHUDDING liet het decoratief niets te wenschen over. Dank zij ook hem daarvoor, die ons zijn talent ten beste gaf!

In al de drie voorstellingen worde niet vergeten, de costumes: *keurige netheid, smaakvolle eenvoud vertoonden zich bij allen. Ook hierin was harmonie.*

En nu gij actrices, hoe zullen wij U den welverdienden lof toeswaaijen, die gij in CHARLOTTE, NETJE, ANETTE en CHRISTINE verwierft; gelooft niet, dat wij thans met U schertsen, door U op den voorgrond te plaatsen: Wij weten hoe moeitevol de rol van den man voor actrice is: wij weten het wat de forsch gespierde borst te lijden heeft in het enge keurslijf geprangd; wij weten het, wat het kost, den eigenaardigen gang onzer schoonen natebootsen: alles maakt het succes bijna onbereikbaar; die rollen zijn meestal ondankbaar ofschoon zij een der hoofdbestanddeelen van ons liefhebberij tooneel uitmaken: Wij wenschen de Heeren VAN DER LINDEN en HAGEMANS geluk met den goeden uitslag; ontvangt hierbij onzen welgemeenden dank voor de vele moeite, die gij u hebt willen getroosten voor den genoegelijken avond ons verschaft. Smaakt de overtuiging, dat ge een talrijk gezelschap door uw spel hebt geboeid! Moge dit U beide aansporen, U dat zwaardere te laten welgevallen, en ons nog menigmaal uw spel vermaken!

En gij allen, mijne Heeren BIARE, BUNK. VAN DOESTEN, HERMAN, HULMANN, MEIJER, RODUNER, RONTELTAP en SMIT U allen danken wij innig voor 't genoegen ons verschaft! Gaarne hadden wij eenige regels meer aan elk uwer in 't bijzonder gewijd; de ruimte voor dit blad verbiedt ons dit thans; houdt U echter verzekerd, dat we niet in gebreke zullen blijven Uwe talenten opentlijk te huldigen:

VLAK en NATHAN LIJP, met zijne opstoppertjes staan ons nog zoo levendig voor den geest, dat wij Uwe namen, meesterlijke spelers, niet ligt zullen vergeten.

Gij allen hebt door onze opkomst de verzekering erlangd, dat wij Uwe pogingen op prijs stellen: Is het tooneel eene verpoozing in uw krijgsmans leven, het is er geene mindere in onzen burgerstand.

Uwe toespraken vinden weerklank bij ons allen: Onze dames juichen U toe. Gaat voort haar Uw talent op eene even kiesche wijze te vertoonen en Padangsch burgeressen zullen door voortdurende belangstelling Uwe moeite beloonen.

Nog mogen wij niet van U scheiden, alvorens den goeden geest te roemen, die U, BIJ UWE REPETITIEN BEZIELDE: Uwe directie belijdt het openlijk, dat ge daar te zamen waart, opgeruimd, hartelijk, nimmer opgewonden; geen sterke drank kwam over Uwe lippen; terwijl ge U voor onze vreugde bezig hieldt. Verschaft Uwe directie, Uwen kameraden en ons nog dikwijls dien stof der erkentelijkheid!

En nu tot U Geachte Directie!

Heeft het gebouw, het tooneel, de voorstellingen, de acteurs onze toejuiching erlangd, wat moeten wij doen, hoe moeten wij ons uiten om op gepasten toon U onzen warmen dank te betuigen? Menig uur werd er door U opgeofferd, neen, gewijd aan onze vreugde; Gij waart den geest, die heden avond in alles zetel. Neem de overtuiging van ons aan; gevoel daarin onzen dank!

Wij geven U de verzekering dat ge op onze belangstelling kunt rekenen.

Mogen wij U nog lang in ons midden zien, Geachte majoor de NEVE! moge U nog lang ter zijde staan de Heer van LIER; beide hebt ge U reeds lang onze sympathie door de groote en rapide ontwikkeling der muzijk van uw bataillon verschaft. Op nieuw vlechten wij een lauwer aan de vele lauweren voor U weggelegd, voor al 't gene U voor Uwe krijgsmakkers en voor ons gewrocht hebt.

Het aanstaande concert, alsmede Uwe fransche voorstellingen zien wij even begeerig te gemoet: Padangsch burgerij zal zich voor zoo veel moeite en op offeringen niet ondankbaar toonen.

Een burger van Padang.

OMTRENT HET HUREN EN VERHUREN VAN DIENST-BODEN IN INDIE.

— Onder de vele zaken, die in Indie slechts van tijd tot tijd eens de aandacht trekken, en wien verbetering dien ten gevolge steeds tot de vrome wenschen behoort, komt het Indische *Bedienden- stelsel* of liever; *de wijze waarop zich den Europeaan in Indië van bedienden kan voorzien, meermalen voor.*

Veelvuldig zijn de grieven en klagten door Meesters en Meesteressen tegen hunne bedienden ingebragt, en reikhalzend wordt door velen eene wet of bepaling te gemoet gezien, regelende het huren en verhuren van dienstbodem; eene wet of bepaling te meer noodig aangezien er tot heden niemand, dat is eenige wettige autoriteit is, die zich zelfs

van verre, bemoeit; *wie der bevolking zich als loontrekkend bediende bij eenig Europeaan in dienst begeeft, of op welke wijze deze in dienst begeving plaats vind.*

Want wat is, nu van deze anti-bemoeijing het onvermijdelijke gevolg?

1. Dat elk, zich als bediende aanmeldende Inlander, tot het uitschot der bevolking kan behooren, ja zelfs een ontslagen moordenaar of dief kan zijn, zonder het den Europeaan, aan wien hij zich komt aanmelden, mogelijk is, dit te kunnen weten; en dezen vagebond eene dergelijke in diensttreding, na zich door list of bedrog, van eenig bewijs of briefje te hebben meester gemaakt, alleen aangaat met het doel om, ter voorbereiding zijner plannen; eene vrije spioneering in *huis*, *kasten* enz. te verkrijgen; ja deze industrie meer dan eens in practijk kan brengen, door zich herhaaldelijk bij anderen te verhuren.

2. Dat hierdoor voor den Inlandschen bediende, als onder niet het minste bijzondere opzigt die politie staande, ja bij deze niet eens bekend zijnde, als van zelven de nadeelige omstandigheid geboren wordt:

Het voor hem niet de minste zwarigheid in heeft heimelijk zijnen dienst te verlaten, en zich op eenige andere plaats te verhuren, ja na zijnen vorigen Meester of Meesteres bestolen te hebben, dezen nieuwen dienst door hem als een veilig toevlugtsoord voor de nasporingen der politie, wordt gekozen.

Het is buiten twijffel, dat eene te maken wet, regelende het huren en verhuren van dienstbodem eenige moeijelijkheden zal ondervinden, en een grooter politie personeel hiervan het onvermijdelijke gevolg zal zijn, en dus ook zoogenaamde Indische *soesah*! met zich zal medebrengen.

Het is echter evenzeer buiten twijfel, dat eene dusdanige wet *dringend noodzakelijk* is; niet alleen in het belang van den Europeaan, die door zijne maatschappelijke positie *genoodzaakt* is, bedienden te *moeten* houden; en deze loontrekkende dienaren betalende, dan ook regt heeft, dat deze verhuring van dienst *wettig* wordt *beschermd* en *nagekomen*; maar ook in dat van den Inlander zelven, wiens lot gedurende den duur zijns loontrekkend dienaarschaps *wettig* zal zijn beschermd, en hij dus niet meer kan zijn blootgesteld aan de dikwijls tijrannieke luimen eens Meesters of Meesteres.

In zijnde hetzelfs in het belang van den geheelen Indische Maatschappij, dat door eene wet, zooveel mogelijk, *alleen brave oppassende Inlanders* in de gelegenheid gesteld worden zich als bedienen te kunnen verhuren, en aan de ter *kwader* naam en *faam* bekend staande personen deze gelegenheid *worde ontnomen*; ten einde hierdoor worde voorkomen *deze zich bij Europeaan indringen en met de inwendige gesteldheid eener Europ. huishouding bekend worden*; langs welken weg *roof* en *diefstal* ja *moord* hen wordt vergemakkelijkt. Eene omstandigheid welke voorzeker opmerking verdient, de grootste daar het buiten twijffel is, *niemand* der bevolking beter dan *bedienden* met *Localiteit* enz. bekend kunnende zijn, ja zelf door het overbrengen van boodschappen enz. met die bij andere familien, de meeste deze bijna dagelijks plaats vindende diefstallen, hetzij door hen zelven, het zij in afspraak of commun delict met anderen plaats grijpen, (*Wordt vervolgd.*)

GODSDIENSTOEFENING
voor de Nederl. Herv. Gemeente
in de
Nederduitsche taal
Zondag den 18den November des morgens ten 9 ure.

Vertrokken personen.

SCHOGGERS *Controleur 3de kl.* 10 Nov. van *Padang* naar *Rau*... TOORENBURGH *Particulier* 10 Nov. van id. naar id. ... SCHMITS *Kapitein* 14 Nov. van *Padang-Pandjang* naar *Padang*.... SCHULTZE *Klerk*, en *Echtgenoot* 15 Nov. van *Padang-Pandjang* naar *Padang*.

ADVERTENTIEN.

TE KOOP

Een soliede BENDIJ met nieuw Engelsch Tuig en een goed gedresseerd PAARD @ *f* 400.— contant.
Adres, bij den Uitgever dezer Courant

TE HUUR

Tegen 1 December a. s. te aanvaarden het HUIS, thans bewoond door den Heer *W. R. Davies*, gelegen in de *Balantong*.
Te bevragen bij den Heer VAN PRAAG.
PADANG, 17 *November* 1860.

MUZIJK GEZELSCHAP TE PADANG.
DAMES & HEEREN
VEREENIGING
op Donderdag den 22 November 1860.
in het gebouw der SOCIETEIT EENDRAGT
des avonds ten 8½ uur.
Namens de Directie.
De Secretaris,
Middelaer.

VENDUTIE.
Op Zaturdag den 24 dezer maand,
wegens vertrek,
ten huize van
den WeldEG. Heer THELEN
MICHIELS-PLEIN
van deszelfs compleeten
INBOEDEL
waaronder eene welluidende Pianino, goede Rij- en Bendie-Paarden, een Bendie enz. enz,

ST. NICOLAAS
Ter gelegenheid van dit feest zal de ondergeteekende eene schitterende verlichting ontsteken en het *Padangsche Publiek* des avonds in de gelegenheid alle mogelijke gebakken te verkrijgen.
Er zal verkrijgbaar zijn!
BOTERLETTERS, PADANGSCH St. *NICOLAAS*, TAARTEN en MOSCOVIESCHE gebakken.

Daar hij voor deze gelegenheid alles zal aanwenden ten einde aan de verwachtingen van het geachte *Padangsche publiek* te voldoen, zoo neemt hij beleefd de vrijheid een ieders gunst en recommandatie te verzoeken. en noodigt ieder uit dien avond te komen zien.

Bestellingen worden drie dagen van te voren ingewacht ook voor de bovenlanden belast hij zich gaarne tot het toezenden van een en ander en zal hij voor eene behoorlijke verzending zorg dragen.
C. A. A. GEENEN.

☞ *Voor elk artikel in deze Courant voorkomende, stelt zich aerantwoordelijk voor de wet.*
R. H. VAN WIJK Rzn

Gedrukt te Padang, bij R. H. VAN WIJK Rzn.